دەربارەی حکومەتی دژە شۆڕشی “نیشتمانی”، و ئەرکەکانمان... موئەیەد ئەحمەد

مێژووی ململانێی سیاسی و کۆمەلایەتی بە ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەری (٢٠١٩) گەیشتە قۆناغێک لە عێراقدا کە ناتوانرێ بگەڕێنرێتەدواوە، ئەمەش لەڕووی ئەو پەرەسەندنەی کە ڕوویداوە لە پەیوەندی نێوان چینەکانی ناو ئەم وڵاتە و لەڕووی ئەو کوتەکەی کە ڕاپەڕین سرەواندیە هێزەکانی ڕژێم و سرەواندیشیە هەژمەنی فیکری و سیاسی و بەها کۆنەپەرست و پیاوسالاریەکانیان لە ئاستی کۆمەڵگەدا.

ئەنجامدانی هەڵبژاردنی پێشوەختە دوای سەرکوتی خوێناوی ڕاپەڕین، وە ململانێکانی ئێستاش لەنێو کەمپی هێزەکانی ڕژێمدا لەسەر شێوەی حکومەت و ڕەوەندەکانی تر، سەرجەمیان بریتین لە سیاسەت و کردار و تاکتیکی دژە شۆڕشی هێزە کۆنەپەرستەکان کە بە سەرکوتی بێ پەردە و خنکاندنی ڕاپەڕین توانیویانە دەسەڵاتی خۆیان بسەپێننەوە.

هەموو ئەم تاکتیک و سیاسەتانە، لە لایەک تەواوکەری سەرکوتی ڕاپەڕینەکە و هەوڵدانن بۆ ڕێگرتن لە شۆڕشی داهاتوو، وە لە لایەکی دیکەوە، هەوڵوتەقەلان بەمەبەستی جێگیرکردنی سیستەمی سیاسی و دەوڵەتی بۆرژوازی لە عێراقدا لەسەر بنەمای دابەشکردنی کۆمەڵگا بۆ پێکهاتە ئیسنۆ-تائیفیەکان (Ethno-sectarian) و جێگێرکردنی ئایدیۆلۆژیای ڕەسمی دەوڵەت بەوەی کە ئیسلامی و قەومییە.

بە لەبەرچاوگرتنی هەموو ئەمانە، ململانێی ئێستاش لەسەر گۆڕینی شکڵ و شێوەی حکومەت لەنێو ڕژێمی سیاسی پشکپشکێنەی عیراق، لە حکومەتی “تەوافوق”یەوە بۆ “زۆرینەی نیشتیمانی”، جیاناکرێتەوە لەو گۆڕانی کە هاتەتەدی لە پەیوەندی نێوان چین و توێژەکانی ناو کۆمەڵگای عێراقدا، وە جیاش ناکرێتەوە لە ڕەنگدانەوەی ئەم گۆڕانە لەسەر جیگەوڕێگەی باڵ و ڕەوتەکانی ڕژیم و سیاسەت و ستراتیژیەکانیان.

هەڵبژاردنەکەی ئەم دواییە کە لە بنەڕەتدا لەڕووی بەشداریکردنی هاووڵاتیانەوە پەڕپوت بوو، ڕێژەی دەنگەکانی سەرجەمی لایەنەکانی دەسەڵاتی بە شێوەیەکی بەرچاو کەمکردەتەوە و پێگە و هێزی هەندکیانی بەرامبەر بە هەندێکی تریان گۆڕیوە. مەسەلەی بناغەیی لەم گۆڕانەدا دابەزینی ڕێژەی ئەو بەشەی ئیسلامی سیاسییە کە نوێنەرایەتی دەکرێت لە لایەن ئەوەی پێی دەوترێ “چوارچێوەی هەماهەنگی” و پاشکشەی ڕێژەییەتی لە شانەی ئەو ململانێیە

سیاسییی ک ئگوزر سرباری پیوندی نزیکی لگ کماری ئیسلامی ئران و خاوندارتی ب ئو هموو پولوپار و هز چکدار میلیشیایی ک هیتی.

هکاری جوهری ل پداگری وتی سدر لسر حکومتی “زرین”

ل وخساری درویی ململانکاندا درباری هبژاردنی سرک کمار و پکهنانی “حکومتی زرینی نیشتیمانی” و هوکانیان ب بهزکردنی ژمی سیاسی ئیستا، هروها ل هموو چرک ساتکانی ئم ململان و هوانیدا، بوونی سیمای فشار و کاریگریکانی هز و جمسرکی تر دبینین، جمسری جماوری کرکاران و هژارکراوان و چوساوکان و خباتی ئازادیخوازانیان، ک سری باری ناهموار و نارحتی جراوجر، هش و فشارکی گور پکدهنن لسر ناوندی سیاسی و ستراتیژی برژوازی فرمانوا و وند سیاسی و فیکرییی سرکیکانی وات. “حکومتی زرینی نشتمانی”، ک سدر ئیوت پکیبهنن، شتک نی جگ ل فرمکی سیاسی پ ل قیران و ناککی، تا ل گیو فشار و مترسیکانی ئم جمسری تر پوچ بکاتو، هروک چن هبژاردنی پشوخت و ژماریک ل مان و سیاستی تری هزکانی ژم پاش سرکوتی اپرنی ئکتبر گرتنبری ئم شوازبوو.

وتی سدر ئم ستراتیژ و سیاست نویی دخاتوو نک لبرئوی بیارکی ئارزوومندانی ک بئاسانی دتوانرت ولابنرت ویا بیارک بت هکار و هاندرکی لابردنی نوری مالکی بت ل حکومتی داهاتوو بهی هوستی شخسی موقتدا سدر ل برامبریدا، بکو لبرئو دیخاتوو ک ئم ستراتیژ پویستیکی پرسندنی بارودخی سیاسی و کمایتیی و ناککیکانیتی لناو عراقدا، بتایبتی توندوتیژبوونوی قیرانکانی وتی سدر ک بریتیی ل کمبوونوی کاریگری و لرزکی بنک کمایتیکی لناو هژاران و کارگران و ببشکراوان ل ناواست و خواروی عراقدا.

چ “حکومتکی توافوقی” ب شیوی جاران و چ “حکومتکی زرین” ک بشویکی سرکی ل هزکانی وتی سدر و “چوارچوی هماهنگی” پکبهنری، ناتوانت سدرییکان لو بنبست زگاربکات یان یارمتیان بدات کاریگری ئو قیرانی ک دگیریان کمبکاتو، چونک هردوو جری حوکمتک بناچاری قیرانی سدریکان توندوتیژتر ئکاتو و وندی لدستدانی بنک کمایتیکیان زیاتر ئکات. ئم هکاری جوهری و بنتی پداگری سدر و وتکیتی لسر پکهنانی حکومتی

"زەرینەی نیشتمانی" بەهاوپەیمانی نە لەگەڵ هێزەکانی "چوارچێوەی هەماهەنگی" بەگشتی، بەڵکو لەگەڵ هێزەکانی دەرەوەی ئەم چوارچێوەیە واتە لەگەڵ هێزەکانی دەرەوەی ناوچەکانی ژیر نفوزی خۆی.
ئەوەی کە دەوڵەتی سەدر ئەیچنێتەوە لە سیاسەتە پراگماتیکیەکانی بۆ کرانەوە بەڕووی ئەو شتەی کە پێی دەڵێن "قووڵایی عەرەبی" ناوچەیی، واتە وڵاتانی عەرەبی و بەتایبەتی وڵاتانی کەنداو، هەروەها بەستنی هاوپەیمانی پەرلەمانی لەگەڵ حیزب و هێزەکانی ناوخۆی عێراق "بلۆکی سیادە" و "پارتی دیموکراتی کوردستان" (پارتی)، کە بەجۆرێک پەیوەستن بەم وڵاتانەوە، بەهێزکردنی ستراتیژ و بەرژەوەندیەکانی ئەم دەوڵەتە وەک دەوڵەتێکی سیاسی تایفی حکومەتیی. دیارە، هاتنەناوەوەی هەندێک لەوانەی لە "چوارچێوەی هەماهەنگی"دان، چ وەک تاک یان قەوارەی جیا کاریگەرییەکی خراپی ئەوتۆی نابێت لەسەر ستراتیژی سەدر بۆ پێکهێنانی حکومەتی "زەرینەی نیشتمانی".

حکومەتی زەرینە" و ناوەڕۆکی چینایەتی بۆرژوازی دەوڵەت و ڕژێم

هاوپەیمانی سێ قۆڵی ئێستای نیوان دەوڵەتی سەدر و پارتی و کوتلەی "سەروەریی" (کە پێکهاتووە لە "پێشکەوتن" و"عەزم")، بۆ پێکهێنانی حکومەتی زەرینە، لە یەکەم نیگادا وا دەرئەکەوێت کە دەوڵەتی سەدر لەدەرەوەی چوارچێوەی تایفەگەری وقەومیەوە بەرەو پێکهێنانی حکومەت ڕۆیشتبێت. بەواتایەکی تر، وا دەرئەکەوێت کە ئەم دەوڵەتە بە تایبەتی تائیفەگەری تێپەڕاندبێ و توانیبێتی لەسەر بنەمای "زەرینەی سیاسی نیشتمانی" حکوومەتێک پێکبهێنێت لە سەرئاستی وڵات، و هەر ئەمەشە کە هێزەکانی هاوپەیمانی سێ قۆڵی و میدیاکانیان و میدیای ڕژێم بەردەوام تەپڵی بۆ لێئەدەن ئەوەی کە ئەمە حکومەتێکی"نیشتمانی"یە و خاڵی دەستپێکردنە بۆ دامەزراندنی "دەوڵەتی عێراق" و "گەڕاندنەوەی جیگەوپێگەی نێودەوڵەتی عێراق" و..هتد.
تێڕمانێکی کورت لەم دیمەنە و ئەم سیناریۆیە ئەوەمان بۆ دەردەخات کە خودی پڕۆژەکە لە بناغەوە لەسەر بنەمای هاوپەیمانی سێ هێزی قەومی و تایفی بۆرژوازی دامەزراوە و وەک نوێنەرایەتی ئەم جۆرە دابەشکردنەی کۆمەڵگەیە. هەروەها ئەوەشمان نیشان دەدات کە ئەم جۆرە حکومەتە لە چوارچێوەی سیستەمی تائیفی و قەومی ئیستا تەنا پێڕەوە و نابیت بە حکومەتێکی بۆرژوایی کە لەسەر بنەمای شوناسی سیاسی و ئایدیۆلۆژی بۆرژوازی کە پێی دەوترێ شوناسی"عێراقی" دامەزرابێت دیارە ئەمەش بەهەموو ئەو هاتوهاوارەش کە لەم بارەیەوە ئەکرێت و لەگەڵ هەموو ئەو بەرژەوەندیە ماددییە ئابووری و کۆمەڵایەتییە هاوبەشەوە کە ئەم هیزانەی هاوپەیمانی بەیەکەوە گرێ ئەداتەوە وەک نوێنەری بەرژەوەندیە گشتیەکانی سەرمایە لەسەر

ئاستی عێراق.

ناوەڕۆکی چینایەتی بۆرژوایی دەوڵەت لە عێراق و حکومەتی ئێستا و حکومەتی بەناو "زۆرینەی نیشتمانی" لە بناغەدا بەو پەیوەندییە زۆرەملێ و سەرکوتگەرییە دیاریئەکرێت کە ئەم دەوڵەت و حکومەتە هەیەتی لەگەڵ چینی کرێکار و جەماوەری زەحمەتکێش و بێبەشکراواندا، ئەم پەیوەندییە سەرکوتگەرییە ئەو فاکتەرە هاوبەش و یەکلاکەرەوەیە کە هێزە بورژوا تائیفەگەر و قەومی و لیبراڵی و ڕیفۆرمیست و تەنانەت (تشرینییەکان) و هاوپەیمانە پەرلەمانییەکانیان لە "نەوەی نوێ"، پێکەوە دەبەستێتەوە بەرامبەر کرێکاران و زەحمەتکێشان. پەرتەوازەیی سیستەمی سیاسی وڵات و دابەشبوونی ڕۆڵ و دەورەکان لەسەر بنەمای نەتەوە و مەزهەبە جیاوازەکان، بەو هۆیەوە سەرکوتی چینی کرێکار و جەماوەری زەحمەتکێش و چەوساندنەوەی ژنان و سەرکوتی گەنجان لە سنوری ناوچەکانی بوونی هاوڵاتیان لەم بەناو "پێکهاتانە"دا، درێژکراوەی پێویست و تەواوکەری ئەم پەیوەندییە زۆرەملێیە چینایەتییەی دەوڵەتی ئەم سەردەمە و حکومەتی ئیستا و داهاتووی عێراقەش، لە پەیوەند بە کرێکاران و جەماوەری چەوساوەوە. تیشرینییەکانی "بزووتنەوەی ئیمتیداد" و هاوپەیمانانیان لە "نەوەی نوێ" لە ڕاستیدا ئامراز و قەوارەی سیاسین بۆ ئەوەی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕی لەباربەرن و کاریگەری وزەی شۆڕشگێڕی لەکاربخات و بیخاتە ناو ئامێری سەرکوتکەری دەوڵەتی بورژوازی و پەرلەمانەکەیەوە و هەموو ئەمانەش بە ناوی ڕیفۆرم و ڕاپەڕین و چاوەڕوانییەکانی گەنجانەوە.

واقع ئەوەیە کە حکومەت و سیستەمی سیاسی نوێنەرێکی تەواوی هێز و توێژە بۆرژوازییە قەومی و تائیفییە جیاوازەکانە لە عەرەبی زمان و کوردی زمان و ئەوانی تر و لە تائیفە ئایینییەکانی سوونە و شیعە، هتد، وهیچ شتێک لەگەڵی نیە کە ناوی بەرژەوەندی جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشان و نەداران بێت یا ناوی جەماوەر بێت بەگشتی لەم سیستەمەدا، نە لەئاستی ناوچەکانی ژێر کۆنترۆڵیان و نە لەئاستی وڵات، وە هیچ شتێکیش نیە ناوی "وڵات" و"عێراق" بێت جگە لە هێماکانیان کە بەرژەوەندیی سیاسی و ئایدئۆلۆژیی چینایەتیی بۆرژوازییەکان بەرجەستە ئەکەنەوە. هەربۆیە ئەوەی کە هەیە و بەرجەستەیە، بەرژەوەندی دژ بەیەکی سەرمایە و کارە و بەرژەوەندی توێژ و هێزە بۆرژوا قەومی و مەزهەبییە جیاوازەکانە کە لە ململانێدان لەگەڵ یەکتر، بەڵام لە نێو یەکپارچەیی گشتی خۆیاندا وەک نوێنەری سەرمایە بەڕووی کرێکاران و زەحمەتکێشان و

خەباتیاندا. هەموو ئەو زوڕنایانەی کە ه□□دخ□ینی بەسەر حکومەتێکی”نیشتمانی” و حکومەتێکی “زۆرینەی سیاسی نیشتمانی” جگە لە شاردنەوەی ئەو واقیعە چینایەتیانە هیچی ترنین.

ڕاستە حکومەتی”زۆرینەی سیاسی نیشتمانی” تاڕادەیەک جیاوازە لە “حکومەتی تەوافوقی” بەوەی کە لە باشترین حاڵەتدا ژمارەیەک لە حیزب و هێزە بەشدارەکان لە پرۆسەی سیاسیدا ئەخاتە دەرەوەی بازنەی چێژوەرگرتن لە تاڵانیی حکومەتی داهاتوو و وەزارەتەکانی لە کاتیکدا ئەو حزب و هێزانە پێویستیانە بۆ دریژەدان بە جێگەوڕیگەیان لە هاوکێشەکانی هێز و دەسەڵات لە عێراقدا، وە هەروەها زیان ئەگەیەنێ بە بەرژەوەندە جێوسیاسیەکانی کۆماری ئیسلامی ئیران لە عێراقدا. بەڵام ئەمە لە کاراکتەری ڕژێمێک کە هەیە ناگۆڕێت و هەروەها ئەم هێزە ئۆپۆزیسیۆنە بۆرژوازیانە لە کایەی سیاسی وەدەرنانێ و تەنانەت دەرگاشیان بەسەردا داناخات کە ڕۆڵگەلێک لە حکومەتدا ببینن و ئیمتیازاتی پەرلەمانیان وەربگرن. ئەمە جگە لەوەی کە ناتوانرێ پەتە نێودەوڵەتی و ناوچەییەکانیان بپچڕێنێ کە گرێیان ئەداتەوە بە ئێران و هاوپەیمانەکانی و میلیشیاکانیەوە لەوڵاتانی تر کە کۆمەک و چەک و هاوکاری لۆجستییان بۆ دابین دەکەن.
ئەمەش دەمانگەیەنێتە خاڵێکی بنەڕەتی تر ئەویش ئەوەیە کە بارودۆخی سیاسی عێراق و کاراکتەری هێزە سیاسیەکانی دەسەڵات بە ڕاستەوخۆیی لایەنی ناوچەیی و نێودەوڵەتیان هەیە. هێشتا سیستەمی سیاسی و دەوڵەتی بۆرژوازی لە عێراقدا کراوەیە بۆ دەستێوەردانی جیۆپۆلەتیکی و جیۆ ستراتژی بەتایبەتی لە لایەن هێزە ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکانەوە: ئێران، عەرەبستانی سعوودی، ئەمریکا، تورکیا و ئیمارات. نەبوونی هێزەکانی چوارچێوەی هەماهەنگی لە حکومەتدا یان کەمی ژمارەی کورسیەکانیان زەربەی دیاریکراویان لێئەدا، بەڵام نایکاتە دەرەوەی چوارچێوەی گەمەی سیاسی لە عێراق و دەستێوەردانە جیۆپۆلەتیکی و ستراتیژیەکان.

بە کورتی، حکومەتی “زۆرینەی نیشتمانی” شتێک نیە جگە لە قۆرخکردنی ئیمتیازەکانی دەوڵەت لە لایەن هەندێک لە هەمان هێزە تائیفەگەری و قەومیەکان، لە لایەکەوە، وە لەلایەکی دیکەوە، گرتنەدەستی کاروباری دەوڵەتە بۆ چوار ساڵی داهاتوو بۆ جێبەجێکردنی سیاسەت و کارنامە و ئەجیندەی حکومەت، کە چێرۆکەکەش لیرەدایە واتە لەوەدا کە ئەم حکومەتە چ ئەجیندەیەکی هەیە لە پەیوەند بە کێشمەکێشی خەباتی چینایەتی لە کۆمەڵگەدا؟ ئەگەر ئەم حکومەتە لە ڕوانگەی شۆڕش و

گۆڕانکاری ڕیشەییەوە لە بەرژەوەندی هەژارکراوان و زەحمەتکێشان و ژنانی ستەملێکراو هەڵسەنگێنین، ئەبینین ئەمە لە ڕاستیدا حکومەتی توان دوو دژە شۆڕشە.

ئەجێندای حکومەتی دژەشۆڕش

ئەو حکومەتەی کە لەسەر بنەمای “زەرینەی سیاسی نیشتمانی” یان “حکومەتێکی تەوافوقی” یان حکومەتێکی تەکنۆ لەو دوو حکومەتە دروست دەبێت لە هەڵبژاردنی پێشوەختەوە سەریهەڵداوە و تەنیا تەواوکەری نەرم دەبێت بۆ سەرکوتی خوێناوی ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەر لە پێناوی ڕێگرتن لە خەتەرەکانی سەرهەڵدانی قەیرانی شۆڕشگێڕانە و بە ئامانجی بەهێزکردنی ڕژیمی سیاسی بۆرژوازی و دابینکردنی سەقامگیری دەوڵەتی بۆرژوازییە لە عێراقدا. یەکەم هەنگاو بۆ بەدیهێنانی ئەم ستراتیژە پێکهێنانی حکومەتێکی دژە شۆڕشە بەناوی حکومەتی زەرینەی “سیاسی” و “نیشتمانییەوە”.

وەک پارتێکی دەسەڵاتداری سەرەکی و ڕەوتیکی ئیسلامی سیاسی شیعەی پۆپۆلیستی خاوەن نفوز و “بنکەی کۆمەڵایەتی” بەشێوەی سەرەکی لە نێو جەماوەری هەژار و پەراوێزخراو و زەحمەتکێش لە ناوەڕاست و باشووری عێراق، ڕەوتی سەدر مەبەستێتی ئەو سیاسەتانە بگرێتەبەر کە خزمەت بە قایمترکردنی چەپۆکی بکات بەسەر ئەم بنکە کۆمەڵایەتییەدا و فراوانتری بکاتەوە. ئەم ڕەوتە مەبەستییەتی بە هەموو شێوە و ئامرازیک، و لەم ڕاستایەدا تواناکانی دەوڵەت و حکومەت و ئەوەش کە حکومەت بۆی ئەڕەخسێنێ لە توانای سیاسی و دیپلۆماسیی لەسەر ئاستی ناخۆ و دەرەکی، بەکاریانبهێنێ بۆ ئەنجامدانی ئەم مەبەستەی.

گومانی تێدانیە کە حکومەتی ڕەوتی سەدر پڕدەبێت لە ناکۆکی لەبەرئەوەی بنکە کۆمەڵایەتییەکەی چاوەڕوانی ئەوە دەکات ئەم حکومەتە ژیانی باشتر بکات و خزمەتگوزاری گشتی بۆ دابین بکات، بەڵام سیاسەتەکانی ئەم ڕەوتە و ئەجنداکەی سەرقاڵی لەقاڵبدانی خەبات و ناڕەزایەتییەکانی جەماوەری کرێکاران وزەحمەتکێشان دەبێت بەدەوری ئاسۆ و سیاسەتەکانیی و سیاسەتە ئابورییە کاپیتالیستە نیو لیبرالیەکانی و بەدوای ئیفلیجکردنی وزەی شۆڕشگێڕانەی ئەم جەماوەرەوە دەبێت. هەموو ئەو دەنگۆیانەی کە گوایە حکومەتی “زەرینەی نیشتمانی” گۆڕانکاری لە بەرژەوەندی جەماوەر فەراهەمئەهێنێ شتێک نییە جگە لە ساختەکردنی ڕاستییەکان لە پیناو شکستپێهێنانی هەرهەڵچونێکی جەماوەریی شۆڕشگێڕانە لەدژی سیستەمی هەژاری و کۆیلایەتی و پەراوێزخستن کە لە ئارادایە لە ئیستادا.

هەروەک ئاشکرایە، لەناواخنی ئەجێندای ڕەوتی سەدردا لەباری میراتی

مێژووییەوە، ئیسلامیزەکردنی کۆمەڵگایە لە خوارەوە "القاعدە"وە و بڵاوکردنەوەی ئەم سیاسەتی ئیسلامیزەکردنەیە لە نێو جەماوەری پەراوێزخراو و هەژارکراودا بەشێوەی سەرەکی، هەربۆیە ئەگەر ئەم ڕەوتە خۆی بەتەنیا لە دەسەڵاتدا بێت دەرفەتی بۆ دەڕەخسێ هەرچی بتوانێ لەم ڕاستایەدا یاسا داسەپێنێت و بە پلەی سەرەکی بە دژی ژن و مەودای ئەم سیاسەتەی بە هەنگاوی خیراو گشتگیر بەرەوپێش بەرێت. وەک ڕەوتێکی حکومەتی دەسەڵاتدار، ڕەوتی سەدر زۆرترین بایەخدانەکانی خۆی دەخاتە سەر لە مەنگەنەدانی وزەی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری بەشبەشکراو، ئەویش لەڕێگەی چەسپاندنی ئەم فۆرمە مەزهەبییە ئیسلامییە تائیفەگەرییە دژە ژن و دژە ئازادییە مەدەنی و سیاسییەکان و دژە پێشکەوتنی کۆمەڵایەتییەوە. ئەمە و، بانگەشەکانی لەبارەی هەڵوەشاندنەوەی میلیشیاکان هیچی تر نییە جگە لە ڕەسمیەتپێدان بە میلیشیاکان و پەیوەستکردنیان بە هێزە فەرمییە سەرکوتگەرەکانی دەوڵەتەوە.

ڕاستە ئەم ڕەوتە سەربەخۆییەکی ڕێژەیی هەیە لە ڕژێمی ئیسلامی ئێران بەهۆی جیاوازی لە بواری دامەزراوەی مەزهەبی شیعە و دەسەڵاتەکانی لەناو عێراقدا و هەبوونی پەیوەندی کۆمەڵایەتی و ئایدیۆلۆژیی مەزهەبی لەگەڵ جەماوەری عەرەبی زمان و وردەکارییەکانی تر. هەرچۆنێک بێت، ئەم سەربەخۆییە ڕێژەییە و ئەو ڕاستییەش کە بنکە کۆمەڵایەتییەکەی ڕەوتی سەدر جەماوەری عەرەبی زمانە لەعێراقدا، هیچ شتێک لە کاراکتەری تائیفەگەریە مەزهەبییەکەی ناگۆڕێت، وەک ڕەوتێکی ئیسلامی سیاسی شیعە، وە ناشیگۆڕێت بە بزوتنەوەیەکی ناسیونالیستی عەرەبی کە ئەجێندای ناسیونالیستی عەرەبی هەبێت لەسەر ئاستی ناوچەکە، و هەروەها نایگۆڕیت بە ڕەوتێکی "ناسیونالیستی لۆکاڵی" یان ئەوەی پێی دەوترێ بەرژوازی "نەتەوەیی" عێراقی، لە بەرئەوە هەروەک یەکێک لە ڕەوتەکانی دیکەی ئیسلامی سیاسی شیعە دەمێنێتەوە لە عێراقدا و لەم جێگە کۆمەڵایەتی و سیاسی و ئایدیۆلۆژیەوە بەشداری ئەکات لە ژیانی سیاسی و "پرۆسەی سیاسی" و لەوانەش پێکهێنانی حکومەت لە ئیستادا.

پێکهێنانی حکومەتی زۆرینە هیچ ناگۆڕێت لە ستڕاکتەری بنەڕەتی فیکری و سیاسی ڕەوتی سەدر، لەبەرئەوەی ئەم ڕەوتە هێزی لەوەدایە کە خۆشباوەڕی (وەهمی) مەزهەبی و تائیفەگەری و دڵەڕاوکێ لەبەرامبەر چەوسانەوە و جیاکاری تائیفی زاڵە بەسەر بیری بەشیکی زۆری جەماوەر لە ناوەڕاست و باشووری عێراق، ئەمە ئەو پایە سیاسی و ئایدیۆلۆژی و تەنانەت سایکۆلۆژییە و ئەو بەربەستە قایمەیە کە

ئەم ڕەوتە لەمەی بەهرەمەندە بەڕووی نەیارانی خۆیدا و سەرچاوەی بەردەوامبوونیەتی. ئەمەش لە ڕەوتی ناسیونالیستی و بزوتنەوەی ناسیونالیستی کوردی دەسەڵاتدار دەچێت لە ئێستادا کە سوود ئەبینێ لە خۆشباوەڕیی و ئاسۆی قەومی زاڵ لەنێو جەماوەری کوردستاندا، هەروەها ئەم دەخەی ڕەوتی سەدر هاوشیوەی هەلومەرجی هاوپەیمانەکەی تری خۆیەتی لە "کوتلەی سەروەری" کە ئەویش بە شێوەیەکی سەرەکی پشتی بەستووە بە زاڵبوونی مەیلی ناسیۆنالیستی عەرەبی لەنێو جەماوەری دانیشتووی ناوچەی ڕۆژئاواو باکوری ڕۆژئاوای عێراق.

با بزانین ئێستا ئەجێندای سیاسی هاوبەشەکانی تر لە "حکومەتی زۆرینەی نیشتمانی" چیە؟ یەکێک لە هاوبەشەکان (پارتی)یە، ئەم حزبە قەومییە کۆنەپەرست و ئیستبدادیە کە ڕیزێک دورودرێژ لە کلیپتۆکرات و سەرمایەدارانی گەورە ڕابەری ئەکەن و حوکمی کۆمەڵگای کوردستان بە چەک و داپڵۆسین بەڕێوە دەبەن، بەهەرەبەرداری دەکەن لە مەسەلەی قەومی و هەست و دڵەڕاوکێی نەتەوەیی زاڵ لەنێو جەماوەردا بۆ درێژەدان بە دەسەڵاتیان. ئەم حزبە شانبەشانی کۆنترۆڵکردنی سەروەت و سامانی کۆمەڵگە و گەندەڵی و تالانی بێ سنوور و قازانج بەدەستهێنانی خەیاڵی لە پرۆژە سەرمایەداریە گەورەکانیدا، هەموو دەنگێکی ناڕەزایی و جموجوڵێکی جەماوەریش لە ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی خۆی بێدەنگ ئەکەن بەزەبری چەک و گرتن و بێ سەروشوێنکردن. ئەم حزبە ئەو هێزە بورژوا دژە شۆڕشیە کە لە بەرگریکەرانی عادل مەهدی بوو کە ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەر هێنایە خوارەوە. حکومەتێک کە یەکێک لە سێ کۆڵەکەی ئەم حزبە بێت جگە لە حکومەتی دژە شۆڕش و دژە جەماوەری و ئاواتەکانی بۆ ئازادی و سەلامەتی و ئاسوودەیی هیچی تر نابێت.
کوتلەی سەروەری و پێکهاتەکانی "پێشکەوتن" و "عەزم" لە بنچینەدا جیاوازنین لە لایەنەکانی تری هاوپەیمانی سێلایەنە و ئەویش بەخۆی قەوارەیەکی سیاسی کۆنەپەرستانەی ڕەوتی ناسیۆنالیستی عەرەبییە و ئایدیۆلۆژیەکەی ناسیۆنالیستییە و بنکە کۆمەڵایەتیەکەی لەنێو خێڵەکییەکان و قەومیەکان و توێژە بورژوازیەکاندایە بەشێوەی سەرەکی و باکگراوەند و پێوەندیان هەیە لەنێو بەعسیە کۆنەکاندا و پەتی پەیوەستبونیان زۆرە بە سعودیە وئیماراتەوە.
لە کۆتاییدا، بەدەر لە ئامانجی بڕیاری ئەم دوایییەی "دادگای باڵای فیدراڵی" لەسەر یاسای نەوت و گازی هەرێمی کوردستان و وردەکارییەکانی و ئامانجە سیاسییەکانی پشتەوەی لەپەیوەند بەو ململانێیە کە بەردەوامە لەسەر پیکهێنانی حکومەت، و بەدەر لە تالانی زەقی سامانی وڵات و جەماوەر لە لایەن (پارتی)یەوە

بەدریژایی ساڵا نێکی دوورودرێژ، بەدەر لەما نە هەمووی هەردوولا هاوبەشن لە خۆشکردنی ئاگری دەمارگیری نەتەوەیی و تایفەگەری و گۆڕینی قەیرانە سیاسیەکەیان بە قەیرانیکی کۆمەڵایەتی کە جەماوەر باجەکەی بدات. ئەرکی سۆشیالیستەکان و چینی کرێکار و جەماوەری ئازادیخوازە کە بەوپەری هیز و توانا وە ل□ بەرامبەر دەمارگیری نەتەوەیی و تایفەگەری لە هەردوو لای ململانێکە ڕابوەستن و هەوڵەکانیان بۆ شکاندنەوەی سەختی ئابووری و کۆمەڵایەتی بەسەرشانی جەماوەردا، پ□چ□بکەنەوە. ئەرکە بناغەیەکە ئاراستەکردنی نوکی ڕمی خەباتی شۆڕشگێڕانەی جەماوەرە ڕووەو بۆرژوازی د□س□□□اتدار لەسەرانسەری عێراق و کوردستاندا.

سەبارەت بە ئەرکە کرداریەکانمان

باسکردنی ئەرکی کرداری کۆمۆنیستیمان، شۆینەکەی بڕیارنامەی ڕێکخراوەیی تایبەتە بە ئەرکە کرداری و سیاسیەکان. بەڵام ئەمە ئەوە ڕەت ناکاتەوە کەهەندێک لەو ئەرکانە تەنانت ئەگەر بەشێوەیەکی گشتیش بێت لەم وتارەدا باسبکەم. بۆیە ئەمانەی خوارەوە بە پێویستی دەزانم:

ڕیسواکردنی بەردەوامی ڕژێمی سیاسی ئێستا و ئەو حکومەتەی کە دوای ئەم هەڵبژاردنە پێشوەختە پێک دەهێنرێ وەک حکومەتی دژە شۆڕش، واتە حکومەتی دوای سەرکوتی خوێناوی گەورەترین ڕاپەڕینی جەماوەریی شۆڕشگێڕ لە مێژووی عێراقدا کە ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەری (٢٠١٩) یە .

پڕوپاگەندەی سیاسی لەنێو جەماوەری کرێکاران و بەشمەینەتان و چەوساوەکان و ژنانی ئازادیخواز و لاوانی شۆڕشگێڕ سەبارەت بە پێویستی ڕێکخستنی سەربەخۆی خەباتیان بۆ ئەوەی ئیرادەی سیاسی چینایەتی خۆیان لە شێوەی ئەنجومەنە جەماوەری□ شۆڕشگێڕەکانیاندا بەدیبهێنن کە ببێتە حکومەتی شۆڕشگێڕانەی داهاتوویان.

ڕەخنە لە ناوەڕۆکی چینایەتی سەرمایەداریی ڕەوتە ئیسلامی و نەتەوەییە د□س□□□اتدارەکان و هیزەکانیان و نیشاندانی ئەم ناوەڕۆکە بۆ جەماوەر کە داپۆشراوە بە بەرگی ئایدیۆلۆجی قەومی و دینی و لیبراڵی.

پیادەکردنی ڕەخنەی سۆشیالیستی بەدژی سەرمایەداری نیو-لیبراڵی و ڕژێمە سیاسیە ئیسلامی و ناسیۆنالیستەکەی بەشێوەیەکی سیستماتیک، و خستنەڕووی بەدیلی سۆشیالیستی بەوەی کە مەسەلەیەکی هەرئێستاییە.

خەبات بەئاڕاستی یەکخستنی لایەنە جیاجیاکانی خەباتی ئابوری و سیاسی و فیکری کریکاران و زەحمەتکێشان لە خەباتێکی چیانیەتی بەهیزدا بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجە.

بەرجەستەکردنی ڕەخنەی سۆشیالیستی و ڕەخنەی ڕزگاریخوازانەی ژنان لە بەها ئاینی و نەتەوەیی و پیاوسالاری و خێڵەکایەتییە سەرکوتگەرییەکانی ژنان.
ڕێکخستنی خەبات و بەرگری ژنان لە بەرامبەر ستەم و پیاوسالاری بەمەبەستی دروستکردنی بزوتنەوەیەکی بەهێزی ڕزگاریخوازانەی ژنان لە سەرتاسەری وڵاتدا. هەوڵدان تا ئەم بزوتنەوە ڕزگاریخوازانەیە ڕەگی لەناو جەماوەری ژنانی کرێکار و زەحمەتکێشاندا هەبێت بە پلەی سەرەکی و لەسەر ئاستیکی کۆمەڵایەتی لە شار و ناوچە لادێییەکان و شوێنە جۆراوجۆرەکانی کار و گەڕەکەکان بەرپا ببێت.
هەوڵدان بۆ ڕێکخستنی کرێکاران و زەحمەتکێشان و لاوان و ژنانی کرێکار و چەوساوە لە لیژنە لۆکاڵیەکان و گروپە خەباتکارانەکانی تایبەت بەخۆیان لە گەڕەکەکان و شوێنی کاریان. ئەنجامدانی چالاکی کۆمەڵایەتی و سیاسی و ڕۆشنبیری بەشێوەیەکی سیستماتیک و ڕێکخراو لەم گەڕەک و شوێنانەدا. هەوڵدان بۆ ڕێکخستنی ئەوانەیان یا گروپەکانیان کە بڕوایان بە سۆشیالیزم هەیە لەکاری ڕیکخراودا لەحەلقە سۆشیالیستەکاندا و لە رێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی لە عێراق.
سەپاندنی کاری سەندیکایی سەربەخۆی کرێکاران بەسەر دەسەڵات.
چالاککردنی یەکێتییە سەربەخۆکانی ئێستا و دروستکردنی سەندیکای نوێ و پێکهێنانی ڕێکخراوە هەمەجۆرە خەباتکارە کرێکاریەکانی داکۆککار لەمافەکانیان بەشیوەیەک کە کرێکاران و کارمەندان لە گشت شوێنەکانی کاردا ڕێکخراوبن لەم سەندیاکا و ڕیکخراوانەدا.
خەباتی ڕۆژانە و بەردەوام بۆ سەپاندنی ڕیفۆرمی ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی بەسەر ڕژێمدا وەک بەشێک لە بەهێزکردنی خەباتی سۆسیالیستی. هەر لەم ڕاستایەدا خەبات بۆ بەدیهێنانی ئازادی و یەکسانی ژنان، جیاکردنەوەی دین لە دەوڵەت و سیستەمی خۆیندن، هەڵوەشاندنەوەی سیستمی تائیفی و قەومی، دامەزراندنی سیستمێکی سیاسی لەسەر بنەمای هاووڵاتی بوونی یەکسان، دابینکردنی باش بژیوی بۆ جەماوەر و بونیاتنان و پەرەپێدانی فەرهەنگێکی ئینسانی و ڕزگاریخوازانە.

ڕێکخستنی خەباتی جەماوەری بەدژی تاڵانکردنی موڵک و سامانی کۆمەڵگا کە لە لایەن دەسەڵاتەوە و لە ڕێگەی تایبەتکردن و دزی و گەندەڵی و وەبەرهێنانی سەرمایەداریانەوە ئەنجام ئەدرێ.
ڕێکخستنی خەبات بۆ دابینکردنی کارەبا و ئاو و تەندروستی گشتی و خزمەتگوزاری کۆمەڵایەتی و خۆیندن بەخۆڕایی و هەوڵدان بۆ بەشداریکردن لە دامەزراندنی کۆڕ و کۆبوونەوەی جۆراوجۆر و

ڕێکخراوە جەماوەرییەکان بە ئەم مەبەستە.
پەردەهەڵماڵین لەسەر تەواوی سیاسەتەکان و ناوەڕۆکی "کاغەزی سپی" کە چۆن دەیەوێت ئابووری عێراق بکاتە ئابوورییەک لەسەر بنەمای تاڵانکاری سەرمایەداریی زەق و بێباکانە دابمەزرێ و دەوڵەت و یاساکانی بکرێتە ئامرازی جێبەجێکردنی پرۆژە سەرمایەدارییەکانی، و بڵاوکردنەوەی هۆشیاری گشتی سەبارەت بەو سیاسەتانە و ڕێکخستنی نارەزایەتییەکان بە ڕوویاندا.
کۆمەڵگا کەمی نەهێناوە لە ژمارەی ناڕەزایەتییەکان و فراوانی تووڕەیی و ناڕەزایەتی لە باردۆخەکە، ئەوەی کەمە ڕێکخراوبوونی پێویستە لەڕیزی ئەم خەباتە و ئەم ناڕەزایەتییانەدا و بەهرەمەند نەبوونیانە لە ئاسۆ و ئەجێندای سیاسی سۆسیالیستی. هەوڵدانی بەردەوام بۆ کۆتایی هێنان بە پارچەپارچەبوون و ڕێکخستنی ئەم خەباتە بەرەو بەدیهێنانی ئەم ئامانجە یەکێکە لە ئەرکە بەپەلەکانی ئێمە.

خاڵی لاوازی سەرەکی بۆرژوازی لە عێراقدا ئەوەیە کە لەسەر بنەمای نەتەوەیی و ئاین و تائیفە دابەش بووە و تا ئێستاش ناتوانێ یەکبگرێت چونکە یەکبوونی پڕە لە ناکۆکی و ململانێی و لێککەوتن و شوێنکەوتەیی بە ئەم وڵاتە یان ئەو وڵات و درێژکراوە ناوچەییەکانیان. بە پێچەوانەی ئەمەوە، چینی کرێکار و جەماوەری زەحمەتکێش و بەهەژارکراو و جەماوەری ژنانی چەوساوە و لاوانی بێکار کە بەدوای ئازادییەوەن بەرژەوەندی هاوبەشی چینایەتی و کۆمەڵایەتیان هەیە لەسەر ئاستی عێراق، ئەمان هێزێکی گەورە و بەتوانان گەر خەباتی شۆڕشگێڕانەی خۆیان یەکبخەن و ئاسۆی سۆشیالیستی و ئینتەرناسیۆنالیستی بگرنەبەر و خەباتیان یەکانگیر بکەن لەسەر ئاستی وڵات و ناوچەکە. خەباتی شۆڕشگێڕانە بەگشتی و خەباتی سۆسیالیستی بەتایبەتی لەسەردەمی جیهانیبوونی سەرمایەداری هاوچەرخ و ململانێی جیۆپۆلەتیکی و ستراتیژی ئیمپریالیستی و جەمسەرە ناوچەییە داغەکاندا بە ناچاری دەبێت ئاسۆ و ئەجێندای ئینتەرناسیونالیستی گرتبێتەبەر بۆ ئەوەی سەرکەوتوو بێت.

۲۰۲۲-۲-۱۲